

TREENI- JA PELIPAIKAT KUNTOON

*Keskustelupaperi sisäjoukkuepelien
kunnallisten olosuhteiden merkityksestä
nuorisoliikunnan ja huippu-urheilun
vahvistajana*

SISÄLLYS

1. Johdanto	4
2. Sisäjoukkuepelien olosuhteiden parantaminen on keino lisätä nuorten liikumista	6
2.1. Kunnalliset olosuhteet ovat tärkeitä nuoria liikuttaville seuroille	6
2.2. Olosuhteisiin panostamisesta on monenlaista hyötyä kunnalle	10
Kommenttipuheenvuoro: Lauri Inna, Salon kaupunginjohtaja	13
Kommenttipuheenvuoro: Kalervo Kummola, Suomen Jääkiekkoliiton kunniapuheenjohtaja	14
3. Sisäjoukkuepelien olosuhteiden nykytila	16
3.1. Suomessa on liian vähän palloiluhalleja	17
3.2. Suuri osa nykyisistä palloiluhalleista soveltuu heikosti sisäjoukkuepelien tarpeisiin	19
3.2.1. Liian pienet tilat vaikeuttavat harrastamista	19
3.2.2. Muut kehityskohdat: pukuhuoneet, katsomot, myyntitilat ja esteettömyys	19
3.3. Uusi olosuhdeasiantuntijaryhmä tukee palloiluhallihankkeiden suunnittelua	21
Kommenttipuheenvuoro: Tomas Grönberg, Uppsalan IFU Arenan toimitusjohtaja	23
Kommenttipuheenvuoro: Petri Ketola, Pälkäneen kunnan liikuntasihteerin	24
Kommenttipuheenvuoro: Wolfgang Brenscheidt, Saksan koripalloliiton pääsihteerin	25
4. Ratkaisuehdotus olosuhdetilanteen parantamiseksi:	
hallikonseptit harraste- ja nuorisoliikunnalle ja pääsarjatason urheilulle	26
4.1. Sisäjoukkuepelien harraste- ja nuorisoliikunnan edellytykset täyttävä hallikonsepti	26
4.2. Pääsarjatason ottelutapahtuman edellytykset täyttävä hallikonsepti	28
Lähdeviitteet	31

JOHDANTO

Sisäjoukkuepelit – futsal, koripallo, käsipallo, lentopallo ja salibandy – ovat merkittäviä suomalaisten liikuttajia. Lajeilla on yhteensä yli 125 000 rekisteröityä harrastajaa⁽¹⁾, ja ilman lisenssiä harrastavia pelaajia on moninkertainen määrä.

Lajeissa on tullut kansainvälisellä huipputasolla myös kiitettävä määrä menestystä, josta mainittakoon kuusi aikuisten tasolla voitettua maailmanmestaruutta salibandyssä sekä koripallo- ja lentopallomaajoukkueiden säännölliset esiintymiset arvokisoissa.

Sisäjoukkuepeleillä on lajeina suuri merkitys paikallisesti ja valtakunnallisesti. Siitä huolimatta lajeja joudutaan harrastamaan monilla paikkakunnilla puutteellisissa olosuhteissa, ja huipputasonkin otteluita pelataan koulujen jumppasaleissa. Vaikka Suomeen valmistuu kourallinen uusia palloiluhalleja vuosittain, on harrastajamääriin ja lajien kasvunäkymiin nähden nykyinen hallimäärä liian pieni. Paljon on myös halleja, jotka ovat kooltaan liian pieniä tai muuten sopimattomia sisäjoukkuepelien tarpeisiin. Suurin osa nykyisistä palloiluhalleista on rakennettu 1970–80-luvuilla, eivätkä ne vastaa lajien ja fanitoiminnan kehityksestä johtuvia 2020-luvun vaatimuksia. Sisäjoukkuepelien lajiliittojen tärkein tavoite onkin olosuhteiden parantaminen niin harraste- kuin pääsarjatasolla.

Tämän keskustelupaperin aiheena on sisäjoukkuepelien olosuhteiden parantaminen Suomessa. Paperissa tuodaan esiin olosuhteiden parantamisen tärkeyttä niin harraste- ja nuorisoliikunnan, huippu-urheilun ja kuntien elinvoimaisuuden näkökulmasta. Keskustelupaperin tavoitteena on yhteiskunnallisen keskustelun aktivoiminen ja vaikuttajien mielenkiinnon herättäminen aihetta

kohtaan lajien olosuhteiden kehittämiseksi, nuorten harrastusmahdollisuuksien edistämiseksi, huippu-urheilijoiden toimintaedellytysten turvaamiseksi ja palloiluhalli-investointien vauhdittamiseksi. Keskustelupaperin ensisijaisina kohderyhminä ovat poliittiset vaikuttajat ja viranomaiset niin valtakunnallisella kuin alueellisella tasolla.

Luvussa 2 pohditaan, miten sisäjoukkuepelien olosuhteiden ja sitä kautta urheiluseurojen toimintamahdollisuuksien parantaminen auttaisi lajeja liikuttamaan suomalaisia nuoria entistä enemmän. Luvussa arvioidaan myös hyvien sisäpalloiluolosuhteiden hyötyjä kunnille.

Luvussa 3 pureudutaan tarkemmin sisäjoukkuepelien olosuhteiden nykytilaan. Luvussa vertaillaan liikuntapaikkarakentamisesta vastaavien kuntapoliitikkojen ja -virkamiesten sekä lajitoimijoiden näkemyksiä sisäjoukkuepelien olosuhteiden tilasta. Tavoitteena on tuoda esille nykyisten palloiluhallien suurimmat kehitystarpeet ja pohtia, millaiset esteet ja pullonkaulat vaikeuttavat olosuhteiden kehittämistä valtakunnallisesti ja kuntatasolla. Sisäjoukkuepelien lajiliitot ovat perustaneet yhteisen olosuhteiden antuntijaryhmän, jonka tarkoituksena on tukea palloiluhallien rakennus- ja korjausprojekteja suunnittelevia kuntavaikuttajia sekä paikallistasolla toimivia laji-ihmisiä.

Luvussa 4 esitellään sisäjoukkuepelien lajiliittojen yhdessä suunnittelemat hallikonseptit sekä harrastetason että pääsarjataso palloiluhalleille. Konsepteissa määritellään, millaisia ovat esimerkiksi palloiluhallien optimaaliset peliolosuhteet, katsomot sekä yleisöpalvelutilat. Hallikonsepteille on suuri tarve, sillä Suomessa ei ole tällä hetkellä riittävästi sisäjoukkuepelien tarpeisiin sopivia palloiluhalleja harrastaja- ja nuorisoliikunnan sekä

huippu-urheilun tarpeisiin. Konseptien toivotaan antavan tukea palloiluhalleja suunnitteleville kuntavaikuttajille ja yksityisille rakennuttajille. Lajien harrastajien tarpeiden huomioiminen jo palloiluhalliprojektin suunnitteluvaiheessa takaa parhaan lopputuloksen hallin käyttäjien kannalta ja minimoi hallin valmistuttua ilmenevät muutostarpeet ja kalliit muutostyöt.

Keskustelupaperi on osa Koripalloliiton, Käsipalloliiton, Lentopalloliiton, Palloliiton ja Salibandyliiton tilaamaa selvityshanketta, jonka on toteuttanut Aula Research Oy. Opetus- ja kulttuuriministeriö on osallistunut hankkeen rahoittamiseen.

Osana selvityshanketta toteutettiin kuntavaikuttajakysely, joka käsitteli sisäjoukkuepelien olosuhteiden nykytilaa kunnissa. Kyselyn kohderyhmänä olivat kuntien liikunnasta vastaavien lautakuntien ja teknisten lautakuntien jäsenet, kuntien johdosta ja liikuntatoimesta vastaavat viranhaltijat sekä liikuntatoimen työntekijät. Kysely rajattiin 73 kuntaan, joissa toimii miesten tai naisten kahdella korkeimmalla sarjatasolla pelaava joukkue futsalissa, koripallossa, käsipallossa, lentopallossa tai salibandyssä.

Kysely toteutettiin keväällä 2019 ja siihen vastasi 335 liikuntapaikkarakentamisesta päättävää kuntavaikuttajaa, joista 189 oli kuntapoliitikkoja ja 146 viranhaltijoita tai liikuntatoimen työntekijöitä.

Keskustelupaperi perustuu edellä mainitun kyselyn lisäksi asiantuntijahaastatteluihin. Haastattelun antoivat seuraavat liikunnan ja huippu-urheilun parissa työskentelevät asiantuntijat ja vaikuttajat:

- **Anna Airava**, käsipalloseura Dickenin toiminnanjohtaja
- **Wolfgang Brenscheidt**, Saksan koripalloliiton pääsihteeri
- **Lauri Inna**, Salon kaupunginjohtaja
- **Petri Ketola**, Pälkäneen liikuntasihtööri
- **Kalervo Kummola**, Suomen Jääkiekkoliiton kunniapuheenjohtaja
- **Jari Lämsä**, KIHUn asiantuntija
- **Tomas Grönberg**, Uppsalan IFU Arenan toimitusjohtaja

Viiden haastattelun pohjalta on kirjoitettu kommenttipuheenvuorot, joissa asiantuntijat kertovat omista näkökulmistaan siitä, millaisia etuja he näkevät nykyistä paremmista olosuhteista ja millaisia hyötyjä hyvinvoivat lajit tuovat yhteiskunnalle. Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry:n toiminnanjohtaja Riikka Juntunen sekä apuvälineuvoja Jukka Parviainen antoivat asiantuntijakommenttinsa palloiluhallien hallikonsepteista.

Suuret kiitokset kaikille yhteistyöstä.

2. Sisäjoukkuepelien olosuhteiden parantaminen on keino lisätä nuorten liikkumista

Suomalaisten, ja etenkin suomalaisten nuorten, jatkuvasti heikentyvä fyysinen kunto ja kasvava liikkumattomuus on jo pitkään ollut tasaisin väliajoin julkisuuteen nouseva yhteiskunnallinen ongelma.

Maailman terveysjärjestö WHO:n suosituksen mukaan lasten ja nuorten tulisi liikkua vähintään tunti päivittäin, sisältäen raittavaa liikuntaa vähintään kolmesti viikossa. Vuoden 2018 LIITU-raportin mukaan suomalaisista lapsista ja nuorista vain 38 prosenttia saavuttaa päivittäisen liikuntasuosituksen. Raportin mukaan liikunta-aktiivisuus vähenee iän myötä sekä tytöillä että pojilla. Alle 11-vuotiaista liikkuu riittävästi yli 40 prosenttia, kun taas 15-vuotiaista niin tekee vain 19 prosenttia.⁽²⁾ Edellä mainittu kyselytutkimuksella kerätyt tiedot saattavat kuitenkin antaa

todellisuutta positiivisemmän kuvan 15-vuotiaiden nuorten liikkumisesta: objektiivisesti tehtyjen liikemittarimittausten mukaan vain 10 prosenttia 15-vuotiaista nuorista liikkuu kansallisen liikuntasuosituksen mukaisesti⁽³⁾.

Heikko fyysinen kunto on tragedia ennen kaikkea yksilölle, mutta kyseessä on myös merkittävä yhteiskunnallinen ongelma. UKK-instituutin selvityksen mukaan vähäinen fyysinen aktiivisuus, runsas istuminen ja huono kunto aiheuttavat vuodessa vähintään kolmen miljardin euron kustannukset yhteiskunnalle⁽⁴⁾.

Nuorten pahoinvointi on ongelmana sellainen, josta mitä tahansa puoluetta edustavan päättäjän on helppoa olla julkisesti huolissaan, mutta siitä huolimatta ongelmaa ei ole pystytty ratkaisemaan. Päätökset ovat olleet toistaiseksi riittämättömiä.

Tässä luvussa pohditaan, kuinka sisäjoukkuepelien olosuhteita parantamalla voidaan tukea nuorten liikkumismahdollisuuksia ja lisätä liikunta-aktiivisuutta.

2.1. Kunnalliset olosuhteet ovat tärkeitä nuoria liikuttaville seuroille

Miesten koripallomaajoukkueen päävalmentaja Henrik Dettmann pohti Yle Urheilun kolumnissaan kevään 2019 eduskuntavaalien alla, minkä takia liikunta- ja urheilupolitiikka sivuutettiin vaalienaluskusteluissa⁽⁵⁾. Dettmann toivoi kolumnissaan päättäjiltä ratkaisuja esimerkiksi nuorten liikkeelle saamiseksi sekä liikuntapaikkarakentamisen edistämiseksi:

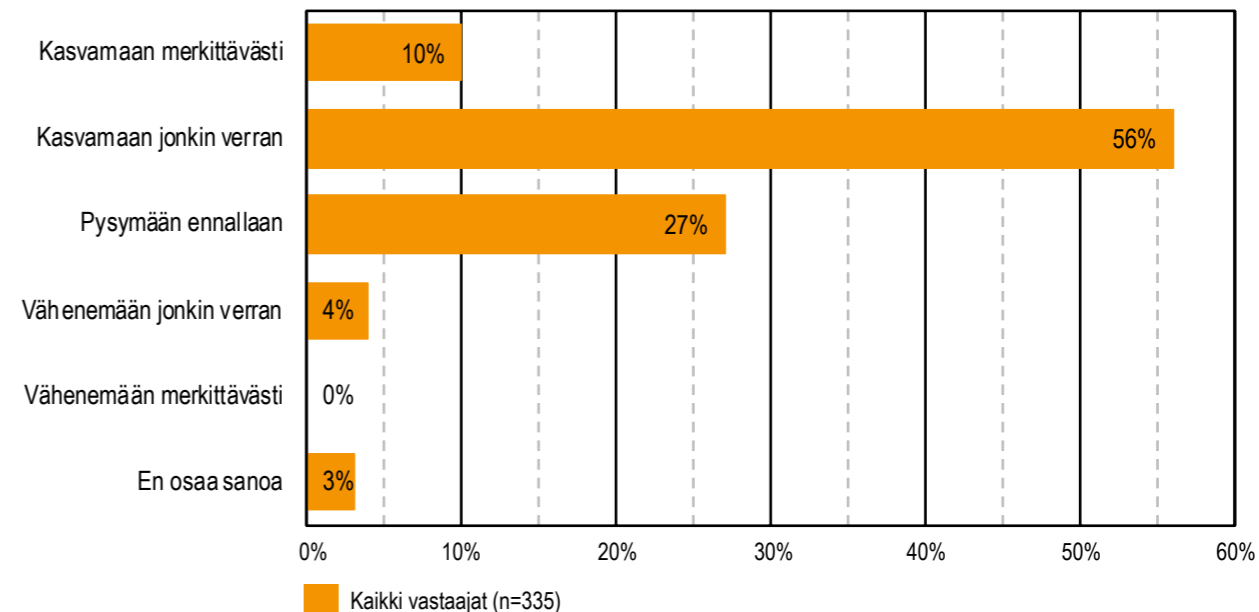
”Jos valtiovallalla olisi ollut menneinä vuosikymmeninä pelisilmää investoida koulujen liikuntatiloihin ja niiden hyödyntämiseen sekä urheilukenttiin ja -halleihin, syrjäytymisen ja liikkumattomuuden kustannukset olisivat merkittävästi nykyistä alhaisemmat. Tämä olisi sekä sosiaali- että koulutuspolitiikkaa!”

Uskomme, että sisäjoukkuepelien ja muiden pääasiassa julkisrahoitteisissa liikuntapaikoissa pelattavien lajien olosuhteiden parantaminen on yksi konkreettinen ja toimiva keino saada yhä useampi suomalainen nuori liikkumaan aktiivisesti. Sisäjoukkue-

KUVIO 1

Miten näet, että sisäjoukkuepelien harrastajamäärät tulevat kunnassasi kehittymään seuraavan viiden vuoden aikana?

pelien olosuhteiden parantaminen uusia palloiluhalleja rakentamalla ja olemassa olevia halleja nykyaikaistamalla tukisi ennen kaikkea suomalaisten urheiluseurojen toimintaa.

Urheiluseuratoiminta on erittäin merkittävä osa kansalaistoimintaa Suomessa. Kosken ja Mäenpään arvioiden mukaan suomalaisissa urheiluseuroissa oli vuonna 2016 yli 2,5 miljoonaa seurajäsenyyttä. Kuten Koski ja Mäenpää huomauttavatkin, jäsenten määrä on tätä lukua pienempi, sillä monet ovat jäseniä useammassa urheiluseuroissa.⁽⁶⁾ Joka tapauksessa voidaan sanoa, että urheiluseuraan kuulumisen on erittäin yleistä Suomessa. Vuoden 2018 LIITU-kyselyn mukaan peräti 50 prosenttia 9-15 -vuotiaista nuorista harrastaa liikuntaa tai urheilua urheiluseurassa säännöllisesti ja aktiivisesti⁽⁷⁾. Vain 12 prosenttia kyselyyn vastanneista nuorista ei ollut koskaan harrastanut urheiluseurassa.

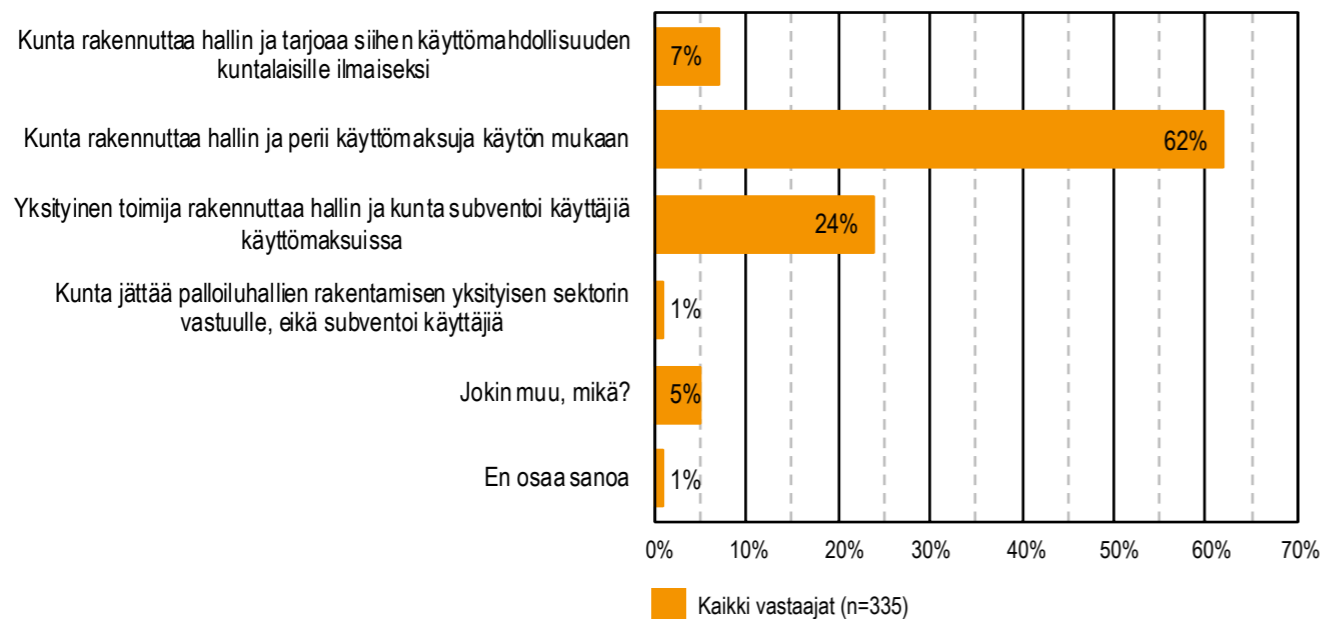
Sisäjoukkuepeleillä on noin 125 000 rekisteröityä harrastajaa ja

moninkertainen määrä ilman lisenssiä harrastavia. Lajien yhteenlaskettu harrastajamäärä on kasvanut viimeisten vuosikymmenten aikana merkittävästi. Esimerkiksi salibandyn rekisteröityjen harrastajien määrä nousi vuosien 1993 ja 2018 välillä noin 8 000 harrastajasta noin 69 000 harrastajaan⁽⁸⁾. Kaksi kolmesta kyselyyn vastanneesta kuntavaikuttajasta arvioikin, että sisäjoukkuepelien harrastajamäärät tulevat jatkamaan nousuaan seuraavan viiden vuoden aikana (kuvio 1).

Kunnallisten liikuntapaikkojen rakentaminen ja kehittäminen on avainasemassa suomalaisten liikkeelle saamisessa. Kaikilla ei ole mahdollisuuksia harrastaa liikuntaa harrastajille paljon kuluja aiheuttavissa yksityisissä liikuntapaikoissa. Yksityistenkin palloiluhallien rakennuttaminen on toki sisäjoukkuepeleille erittäin tärkeää, mutta yhteiskunnan on kuitenkin pystyttävä tarjoamaan laadukkaita ja edullisia kunnallisia liikuntapaikkoja, jotta liikun-

KUVIO 2

Millaisena näet kuntien roolin palloiluhallien rakennuttamisessa ja käyttömaksujen keräämisessä? Valitse mielestäsi sopivin vaihtoehto.

nan ja urheilun harrastaminen ei olisi vain varakkaimpien etu-
keus.

Kuntien ja kuntien taustayhtiöiden omistamien liikuntaolo-
suhteiden, kuten esimerkiksi palloiluhallien, merkitys on urhei-
luseuroille erittäin suuri. Olympiakomitean teettämän kyselyn
mukaan puolet seuroista on täysin riippuvaisia kunnallisista olo-
suhteista⁽⁹⁾. Kunnalliset olosuhteet ovat myös sisäjoukkuepeleihin
erikoistuneille seuroille tärkeitä: kyselyn mukaan 80 prosenttia
keskustaupunkien koripallo- ja lentopalloseuroista on lähes täy-
sin riippuvaisia kunnallisista olosuhteista.

Kuntavaikuttajien mielestä kunnilla pitää olla ensisijainen vas-
tuu sisäjoukkuepelien olosuhteiden kehittämistä. Tätä mieltä oli
63 prosenttia kuntavaikuttajakyselymme vastanneista. Liikunta-
paikkatarjonta onkin kirjattu liikuntalaissa kuntien veloitteeksi.

Valtio on myös korostanut rakentamisavustusten jakamisessa en-
sisijaisesti kuntia ja kuntien määräysvallassa olevia yhteisöjä⁽¹⁰⁾.

Kuviosta 2 huomataan, että lähes kaksi kolmesta (62 %) ky-
selymme vastanneesta kuntavaikuttajasta kannattaa järjestelyä,
jossa kunta rakennuttaa hallin ja perii käyttömaksuja käytön mu-
kaan. Vastaajista 24 prosenttia näkee yksityisen toimijan rooliksi
hallin rakennuttamisen ja kuntien rooliksi käyttömaksujen sub-
ventoimisen.

2.2. Olosuhteisiin panostamisesta on monenlaista hyötyä kunnalle

Kuntavaikuttajakyselymme perusteella kuntien tekemät taloudel-
liset panostukset sisäjoukkuepelien olosuhteisiin ovat kasvussa
johtavilla sisäjoukkuepelipaikkakunnilla. Yhteensä 45 prosenttia

kyselyyn vastanneista kuntavaikuttajista arvioi kuntansa taloudellisten panostusten kasvavan merkittävästi tai jonkin verran (ks. kuvio 3). Kuntapoliitikot suhtautuvat taloudellisten panostusten kasvattamiseen jonkin verran viranhaltijoita ja liikuntatoimen työntekijöitä epäilevämmiin.

Hyviä esimerkkejä kunnista, joissa on panostettu ansiokkaasti sisäjoukkuepelien olosuhteisiin ovat mm. Pälkäne ja Salo. Pälkäneen vuonna 2018 valmistunut Kostia Areena palkittiin vuonna 2019 vuoden liikuntapaikkana. Kostia Areenalla on erinomaiset olosuhteet esimerkiksi koripallolle, lentopallolle, salibandyille, tennikselle ja sulkapallolle sekä kattavat kuntosalitilat.

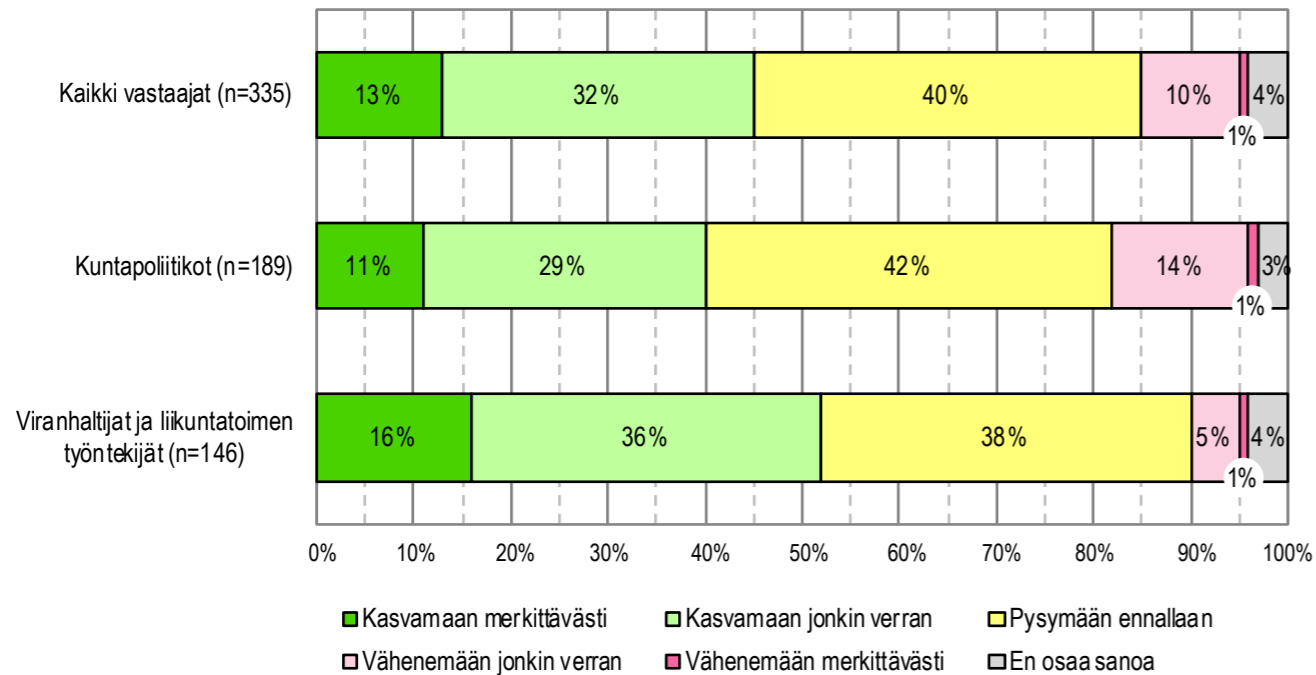
Salon kaupungin ja Valo ry:n teettämän selvityksen mukaan Salossa on saman kokosiin kaupunkiin verrattuna erittäin

laaja liikuntapaikkaverkosto⁽¹¹⁾. Kaupungissa on myös noin 2400 katsojaa vetävä Salohalli, jossa pelaavat kotiottelunsa esimerkiksi 2000-luvulla yhdeksän lentopallon Suomen mestaruutta voittanut ja kaudella 2019-20 Mestareiden liigaa pelaava LP Viesti sekä Korisliigassa pelaava, fanikulttuuristaan tunnettu Vilpas Vikings. Salon kaupunginjohtaja Lauri Innan mukaan kuntien kannattaa panostaa harrasteliikunnan lisäksi myös huippu-urheiluun ja sen olosuhteisiin.

”Kyllä kuntien pitää tukea huippu-urheilua. Kunnilla on lakisääteinen tehtävä vahvistaa elinkeinoelämää. Vahva elinkeinoelämä ja vahva kulttuuri- ja urheiluelämä tukevat toisiaan. Siellä missä firmoilla menee hyvin, voivat myös urheilu ja kulttuuri hyvin sponsoroinnin seurauksena. Elinkeinoelämä saa myös piristystä

KUVIO 3

Miten näet, että kuntasi tekemät taloudelliset panostukset sisäjoukkuepelien olosuhteisiin tulevat kehittämään seuraavan viiden vuoden aikana?

siitä, että kunnassa on myös elävää urheilu- ja kulttuuritoimintaa.”

Menestys huippu-urheilussa tuo Innan mukaan kaupungille myönteistä näkyvyyttä:

”Vilpas ja LP Viesti antavat meille todella myönteistä näkyvyyttä ja rakentavat kaupungin imagoa. Olen monta kertaa sanonut näiden joukkueiden edustajille, että Salon kaupungin vaikeiden vuosien aikana seurat ovat hyvällä työllään koko ajan rakentaneet yhteishenkeä Saloon.”

Nuoris- ja harrasteliikunnan olosuhteiden tukeminen on ollut tapa kehittää suomalaista huippu-urheilua. Pohjoismaisissa urheilujärjestelmissä on perinteisesti lähdetty siitä, että harraste- ja nuorisoliikuntapaikkojen kehittäminen johtaa lopulta myös huippu-urheilun kehittämiseen kasvaneiden harrastajamäärien seurauksena. Jääkiekkoliiton entisen puheenjohtajan Kalervo Kummolan mukaan jäähallitkin rakennettiin 1990-luvun jääkiek-

kobuumiin aikaan ennen kaikkea nuorisoliikuntapaikoiksi:

”Jääkiekkoliitolla oli vaikuttamisessa perusviesti: Panostimme paljon nuorten liikkumiseen, sillä jäähallit ovat ennen kaikkea nuorisoliikuntapaikkoja. Edustusjoukkueet käyttävät jäähalleja vain pienen osan tarjolla olevasta ajasta. Urheilu pitää nuoret pois kadulta, joten olosuhteet oli syytä laittaa kuntoon. Muuttuneet talvet olivat toki myös yksi tärkeä syy, miksi jäähalleja tarvittiin lisää.”

Kilpa- ja huippu-urheilun tutkimuskeskus KIHUn asiantuntijan Jari Lämsän mukaan tutkimustulokset eivät puolla sitä, että ensisijaisesti huippu-urheilun tai ammattiurheilun kehittämiseen keskittyvä urheilujärjestelmä olisi toimiva harrastajien näkökulmasta.

”On väärin ajatella, että menestys jossain lajissa johtaisi automaattisesti lajin kasvuun. Lajin pitää pystyä toimimaan niin, että

ruohonjuuritasolle syntyä sellaisia tuotteita tai palveluita – esim. urheilukouluja ja uusia ryhmiä – jotta harrastajia tulee lisää. Pelkkä halli ei tuo harrastajia, vaan tarvitaan toimenpiteitä. On kuitenkin hyvä lähtökohta, että seurat pystyvät toimimaan hyvin hallissa ja vuoroja on riittävästi.”

Sisäjoukkuepelien lajiliittojen näkemys onkin, että sisäjoukkuepelien olosuhteiden parantaminen kunnissa etenkin harrastetasolla on avainasemassa siinä, että seurat voivat toimia parhaalla mahdollisella tavalla ja liikuttaa entistäkin enemmän suomalaisia nuoria.

Huippu-urheilun olosuhteiden parantamista ei ole kuitenkaan

syytä unohtaa. Pääsarjatasolla sisäjoukkuepelejä pelaavat seurata ovat kuntalaisille tärkeitä yhteisöllisyyden tunteen ja mielihyvän tuojia, kun taas kunnille ne tuovat lisää positiivista näkyvyyttä ja vetovoimaa. Monet sisäpallolajijoukkueet ovat merkittäviä työllistäjiä, ja urheilu itsessään on iso elinkeinotoiminnan haara.

Sisäjoukkuepelien huippu-urheiluolosuhteiden parantaminen on välttämätöntä, jotta lajit voisivat ammattimaistua myös Suomessa. Koripalloliiton arvioiden mukaan seurojen vuosibudjetin olisi oltava noin miljoona euroa, jotta ammattimaistuminen olisi mahdollista. Tämä ei ole mahdollista ilman huipputason olosuhteita, joita Suomessa ei tällä hetkellä juurikaan ole.

Kommenttipuheenvuoro:

Lauri Inna

SALON KAUPUNGINJOHTAJA

Salossa toimivista yhdistyksistä 96 % pitää Salon kaupungin ja Valo ry:n teettämän selvityksen mukaan Saloa erittäin tai melko hyvänä liikunta- ja urheilukaupunkina. Mitkä tekijät selittävät arviosi mukaan tätä tulosta?

Salossa on laajat urheilun perinteet, niin kuin monissa muissakin kaupungeissa. Salosta löytyy kaikkia lajiryhmiä, ja monissa lajeissa on myös todella kovia tuloksellisia perinteitä. Salo tunnetaan tänä päivänä ennen kaikkea palloilukaupunkina. Salossa on perinteikkäitten ja vahvojen seurojen lisäksi todella hyvä infrastruktuuri urheilulle. Salon kaupunki on pystynyt aikoinaan suoraan tulorahoituksella, ilman suurta velan ottoa, rakentamaan huippuluokan urheiluinfran ja ennen kaikkea Salon urheilupuiston, joka on yksi Suomen hienoimmista.

Miksi kuntien kannattaa mielestäsi investoida liikuntapaikkarakentamiseen?

Urheiluun ja liikuntaan panostaminen on hyvinvoinnin hoitamista ja pahoinvoinnin ennaltaehkäisyä. Pahoinvoinnin hoitaminen on aina monin kerroin kalliimpaa kuin hyvinvoinnin hoitaminen. Esimerkiksi jäähallin vuoden aikaisilla ylläpitokustannuksilla kustantaa vain muutamia huostaanottotapauksia. Jos yksikin urheiluseuroissa toimivista sadoista nuorista saadaan kiinni elämän syrjään sillä, että on pidetty liikuntapaikoista huolta, niin panostaminen on kannattanut.

Mitä kovalla tasolla olevat huippu-urheiluseurat, kuten LP Viesti ja Vilpas Vikings antavat Salolle?

Vilpas ja LP Viesti antavat meille todella myönteistä näkyvyyttä ja rakentavat kaupungin imagoa. Olen monta kertaa sanonut näiden joukkueiden edustajille, että Salon kaupungin vaikeiden

vuosien aikana seurata ovat hyvällä työllään koko ajan rakentaneet yhteishenkeä Saloon. Vilpas Vikings -faniryhmä yhteisöllisenä ilmiönä osoittaa, kuinka paljon menestyvä huippu-urheilu antaa yhteisölleen elinvoimaa. Kaupungissa oleva myönteinen ilmapiiri huippu-urheilijoiden ja huipputason joukkueiden ympärillä on todella tärkeä asia.

Millainen rooli Salohallin olosuhteilla on salolaisen palloilukulttuurin rakentamisessa?

Salohalli on erittäin hieno paikka, jossa erilaiset elementit lokahtavat kohdalleen. Katsomorakenteet ovat hyvät, katsomot ovat riittävän isoja molemmilla puolilla ja toisessa päädyssä. Myös ravintolapalvelut toimivat. Halli on osattu suunnitella niin, että päädyissä ja reunoilla mahtuu liikkumaan ottelutapahtumien aikana.

Tärkeää Salohallissa ovat myös monipuolisuus ja muunneltavuus. Sisäjoukkuepelien lisäksi Salohallissa on esimerkiksi järjestetty ampumaurheilutapahtumiakin. Monikäyttöisyys on tosi huikea. Hallissa pidetään myös isoja tanssitapahtumia ja konsertteja.

Salohallin liikuntakäyttö on maksutonta seurojen junioriurheilulle. Miksi tämä on tärkeää?

Asiaan on kaksi lähestymistapaa. Ensimmäinen on, että annetaan maksuttomana suorituspaikka ja kaupunki hoitaa kulut. Toinen, joka on yleistymässä isoissa kaupungeissa, on ajattelu, että seuroilta peritään täydet kustannukset, mutta avustusten ja tukien kautta kompensoidaan hallimaksuja. Salossa ei olla tähän lähdetty ja nykytilaan on oltu tyytyväisiä. Mielipiteeni on, että ei pidä murtaa vahvaa ja hyvää kulttuuria paikkakunnalla.

Kommenttipuheenvuoro:

Kalervo Kummola

SUOMEN JÄÄKIEKKOLIITON KUNNIAPUHEENJOHTAJA

Mikä oli olosuhteiden parantumisen merkitys jääkiekon nousussa Suomen suosituimmaksi urheilulajiksi?

Ihan oleellinen. Olen usein sanonut valmentajien merkityksestä puhuttaessa, että ensin tarvitaan johtajat, sen jälkeen olosuhteet ja sen jälkeen vasta valmentajat ja pelaajat. Ilman taustat hoitavia johtajia ja ilman olosuhteita ei olisi mitään. Jääkiekko olisi pikkulaji, jos hallibuumia ei olisi ollut. Varsinkin kun talvet eivät nykyisin mahdollista ulkona pelaamista Etelä-Suomessa.

Miten jääkiekko onnistui aikoinaan sitouttamaan valtiohallan ja kunnat jäähallien rakennuttamiseen?

Yksi syy tähän oli, että asetimme jo kauan sitten ehdoksi, että Mestaruussarjaan osallistuminen vaatii määrätynlaisen hallin ja määrätynlaisen katsomon. Seuraavaksi pakko tuli Mestikseen ja sitten Suomi-sarjaan. Tie oli kuitenkin pitkä. Vuoden 1995 menestys auttoi hirveästi. Buumista huolimatta projekti oli jo hyvässä vauhdissa ennen vuoden 1995 menestystä.

Muistan kun kirjoitin SM-liigan silloiselle toimitusjohtajalle Teemu Hiltuselle puheen, jossa sanottiin, että meillä on vuosisadan vaihteeseen mennessä 100 jäähallia. Tavoitteelle naurettiin, mutta se toteutui jo muutaman vuoden etuajassa. Avasin 1990-luvun puolivälistä alkaen aina 2000-luvun puolelle uskomattoman määrän jäähalleja.

Onnistuneessa kunnallisessa halliprojektissa on kolme tekijää: Ensinnäkin pitää olla projektissa paikallinen innokas vetäjä, kunnan päättäjät pitää saada mukaan, kuten myös valtiolta. Lähes kaikki jäähallit on rakennettu niin, että opetusministeriö tai läänin liikuntaneuvosto on ollut mukana. Liikkeelle paneva voima ovat paikalliset kiekkoihmiset. Poliitikkoja ja valtiota

tarvitaan kuitenkin samalla lailla. Sitten alkaa tulemaan jälkeä ja koko homma leviää kulovalkean tavalla.

Kenen vastuulla vaikuttaminen oli?

Paikalliset kiekkoihmiset laittavat homman liikkeelle. Meillä oli Jääkiekkoliitossa jäähalliasiamies, joka antoi paikallisille kaiken mahdollisen avun teknisissä asioissa ja rahoituksen haussa. Monta kertaa kunnallinen päätös oli valtion avusta kiinni.

Meillä oli monissa projekteissa säätiö mukana, joskus ihan pienilläkin rahallisilla panostuksilla. Se on antanut hankkeelle uskottavuutta, kun paikalliset kiekkoihmiset ovat voineet sanoa, että Jääkiekkoliittokin on mukana hankkeessa.

3. Sisäjoukkuepelien olosuhteiden nykytila

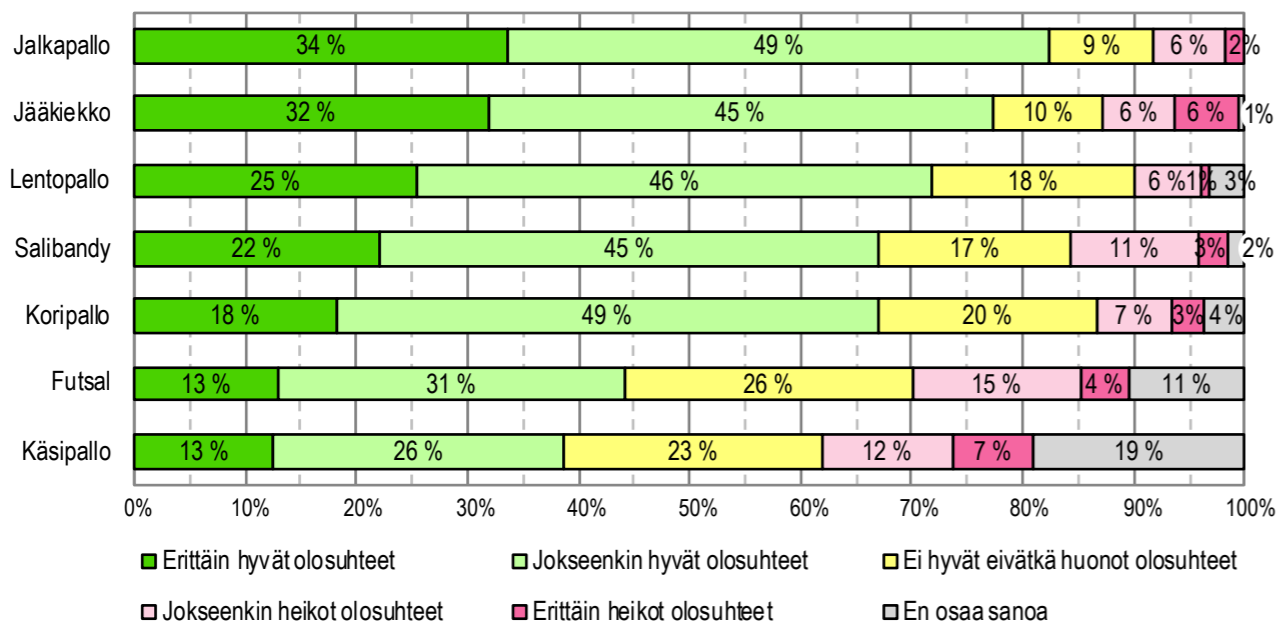
Olympiakomitean ja KIHUN lajiliittokyselyn^(12, 13) mukaan hieman yli puolet lajiliitoista on tyytymättömiä olosuhtetilanteeseensa harrasteliikunnan näkökulmasta ja 40 prosenttia huippu-urheilun näkökulmasta. Futsal, Koripallon, Käsipallon, Lentopallon ja Salibandy lajiilit kuuluvat ryhmään, joka on tyytymätön sekä harrasteliikunnan että huippu-urheilun olosuhteisiin. Kyselymme vastanneiden Suomen johtavien sisäjoukkuepelipaikkakuntien kuntavaikuttajien mukaan sisäjoukkuepelien

harrastetason olosuhteet heidän kunnassaan ovatkin jääkiekkoa ja jalkapalloa heikommalla tasolla (kuvio 4).

Kyselymme vastanneiden kuntavaikuttajien mukaan palloiluolosuhteissa on tyypillisimmin kahdenlaisia ongelmia: palloiluhalleja on liian vähän ja olemassa olevat tilat ovat liian pieniä sisäjoukkuepelien pelaamiseen. Tässä luvussa eritellään tarkemmin, millaisia olosuhteongelmia sisäjoukkuepeleillä on Suomessa.

KUVIO 4

Kuinka hyvät olosuhteet kunnassanne on tällä hetkellä harrasteliikunnalle seuraavissa lajeissa?

3.1. Suomessa on liian vähän palloiluhalleja

Valtion liikuntaneuvoston selvityksen mukaan liikuntahallien määrä ei ole pysynyt väestön kasvun tahdissa etenkin suurissa kaupungeissa. Hallivuorojen saaminen on ongelma ja se on rajoittanut uusien harrastusryhmien perustamista. Selvityksen mukaan suurissa kaupungeissa sisäliikuntatilojen ja palloiluvuorojen kysyntä on tarjontaa suurempaa⁽¹⁴⁾.

Kyselymme vastanneiden kuntavaikuttajien mukaan joillain paikkakunnilla ei ole palloiluhallia siitä huolimatta, että paikkakunnalla on korkealla tasolla sisäjoukkuepelejä pelaava seura:

”Kunnassamme ei ole palloilu- tai liikuntahallia. Sisäjoukkuepelejä voi harrastaa ainoastaan koulujen liikuntasaleissa.”

Olympiakomitean ja KIHUN seurakyselyn päähavainnoissa laadukkaiden harjoitus- ja kilpailupaikkojen puute nostettiin urheilun yleisimmäksi olosuhteongelmaksi kustannusten kasvun ohella. Selvityksen mukaan olosuhteongelmista kärsivät yleisimmin kilpailupainotteiset sekä junioritoimintaan panostavat seurat. Ongelmat korostuvat ennen kaikkea suurissa kaupungeissa ja suurissa seuroissa. Seurojen näkökulmasta palloiluhallien ja sitä kautta harjoitusvuorojen liian vähäinen määrä tarkoittaa usein sitä, että seurat eivät voi pyrittää junioritoimintaansa niin laajamittaisesti kuin potentiaalia olisi. Tilanne on tällainen esimerkiksi Helsingissä, jossa palloiluhallien ja harjoitusvuorojen vähäinen määrä on rajoittanut muiden muassa käsipalloseura Dickenin toimintaa ja hidastanut seuran kasvua. Dickenin toiminnanjohtaja Anna Airava kuvailee tilannetta näin:

”Junioripelaajat eivät saa harjoitella riittävästi, koska harjoitusvuoroja on tarjolla liian vähän. Vanhemmat juniori-ikäluokat voivat harjoitella vain 2-3 kertaa viikossa, vaikka heidän pitäisi treenata 4-5 kertaa viikossa pysyäkseen kansainvälisessä vauhdissa mukana. Paremmat olosuhteet antaisivat meille mahdollisuuden houkutella lisää harrastajia lajin pariin ja kehittää huippupelaajia myös kansainvälisille kentille.”

Sisäjoukkuepelien olosuhtetilanne on Helsingissä korkean kysynnän sekä vähäisen ja heikon tarjonnan takia vaikea. Käsipallon tapauksessa liikuntapaikkojen tarjontaa rajoittaa myös se, että lajissa B-juniori-ikäisissä ja vanhemmissa ikäryhmissä käytettävä käsipallopikka on kielletty monissa halleissa.

Myös pääsarjatason ottelutapahtumiin soveltuvia palloiluhalleja on Suomessa liian vähän. Pääsarjatason halleista on pulaa kaiken kokoisilla paikkakunnilla. Kuvaavaa on, että helsinkiläinen salibandyseura EräViikingit pelaa kotiottelunsa Vantaalla.

Kaikista kyselymme vastanneista kuntavaikuttajista 59 pro-

senttia onkin sitä mieltä, että heidän kuntaansa tarvitaan uusi palloiluhalli (kuvio 5). Poliitikkojen ja viranhaltijoiden näkemykset asiasta kuitenkin eroavat jonkin verran: viranhaltijoista peräti 71 prosenttia on sitä mieltä, että uusi palloiluhalli tarvitaan, kun taas kuntapoliitikoista 49 prosenttia on samalla kannalla.

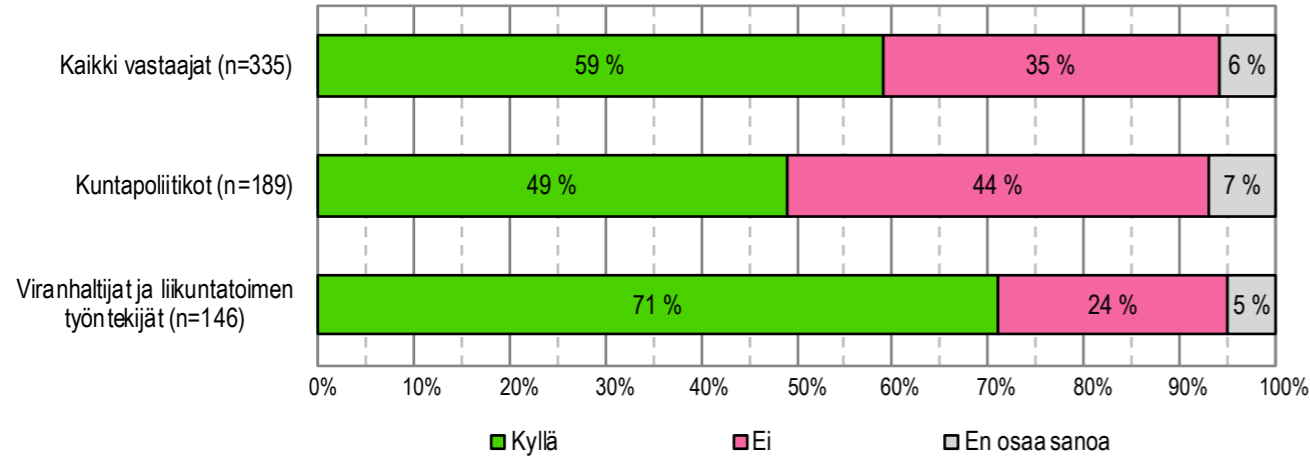
Kuntavaikuttajakyselymme mukaan peräti 73 prosenttia yli 100 000 asukkaan kaupungeista tulevista kuntapoliitikoista ja viranhaltijoista on sitä mieltä, että heidän kuntaansa tarvitaan uusi palloiluhalli.

Kuinka paljon Suomessa pitäisi olla palloiluhalleja? Lajiliittojen näkemyksen mukaan Suomessa tulee olla 2-3 kansainväliset maaottelustandardit täyttävää palloiluhallia, joihin mahtuu 5000-6000 katsojaa. Kaikilla pääsarjatason joukkueiden paikkakunnilla pitäisi olla vähintään yksi pääsarjatason ottelutapahtumien vaatimukset täyttävä halli, jonka katsomokapasiteetti on minimissään 3000 paikkaa, ja jokaisessa kunnassa on oltava sisäjoukkuepelien harraste- ja nuorisoliikunnan edellytykset täyttävä halli.

Kyselymme vastanneet kuntapäätäjät suhtautuivat myönteisesti sisäjoukkuepelien lajiliittojen näkemykseen Suomen palloiluhallirakenteen kehittämisestä (kuvio 6)⁽¹⁵⁾. Kolmasosa vastaajista kertoi suhtautuvansa tavoitteeseen erittäin myönteisesti ja hieman yli puolet jokseenkin myönteisesti. Vain 10 prosenttia vastaajista suhtautui tavoitteeseen jokseenkin tai erittäin kielteisesti.

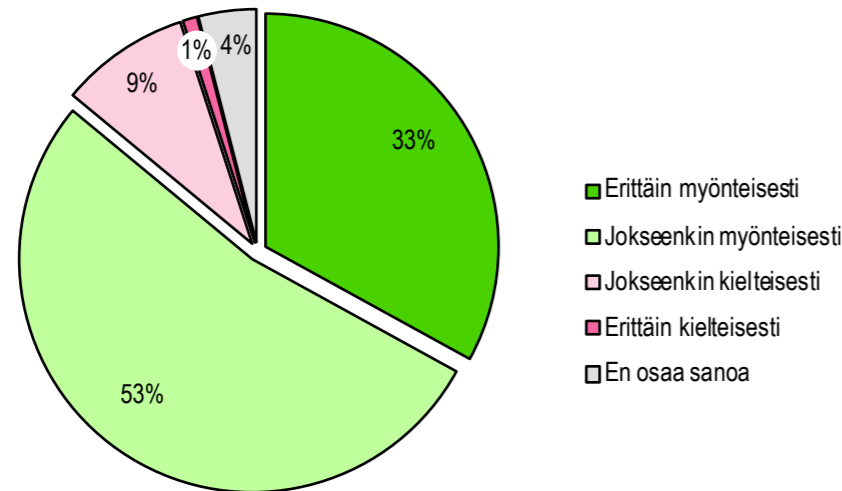
KUVIO 5

Tarvitaanko mielestäsi kuntaasi uusi palloiluhalli?

KUVIO 6

Miten suhtaudut sisäjoukkuepelien lajiliittojen hallirakennetavoitteeseen?

3.2. Suuri osa nykyisistä palloiluhalleista soveltuu heikosti sisäjoukkuepelien tarpeisiin

Kuntavaikuttajat pitävät kyselymme mukaan suurimpina ongelmina sisäjoukkuepelien olosuhteissa tilojen alhaisen määrän lisäksi sopivan kokoisten tilojen puutetta. Muita palloiluhallien laadullisia puutteita ovat sisäjoukkuepelien lajiliittojen mukaan peliolosuhteiden heikko muunneltavuus eri lajien tarpeisiin, puutteelliset katsomo-, myynti- ja pukuhuonetilat sekä esteettömyyden heikko huomioiminen.

3.2.1. Liian pienet tilat vaikeuttavat harrastamista

Kyselyssämme annetuissa avoimissa kommentteissa keskeisenä syynä liian pienille liikuntatiloille pidetään ennen kaikkea lyhytnäköisyyttä suunnittelutyössä. Saleja suunniteltaessa on ajateltu liikaa neliömäärän laskemisesta tulevia säästöjä sen sijaan, että olisi arvioitu tilojen käytettävyyttä eri lajien tarpeisiin. Ongelmaa pidetään yleisenä erityisesti koulujen liikuntasaleissa:

”Yleisesti ottaen ongelmana on ymmärrys ja tietämys liikuntatilojen mitoista. Usein koulujen yhteyteen tulevia liikuntatiloja mitoitetaan lähtökohtaisesti vanhan OPH:n oppilasmäärään perustuvan ’taulukon’ mukaan, joka ei huomioi lajien vaatimuksia esim. kenttien suojaetäisyyksistä.”

Mitoitusongelmat koskevat koulujen liikuntasalien lisäksi myös liikuntahalleja. Sisäliikuntatilojen, esimerkiksi liikuntahallien rakentaminen oli liikuntapaikkarakentamisen päätrendi 1980-luvulla⁽¹⁶⁾. Viime vuosituhanella rakennettujen hallien suunnittelussa ei ole luonnollisestikaan voitu huomioida sisäjoukkuepelien kehityksestä ja suosion kasvusta johtuvia olosuhdetarpeiden muutoksia, minkä seurauksena osa saleista on alimittaisia sisäjoukkuepelien tarpeisiin.

Harrastajamäärien kasvun ohella myös harjoitusryhmien koot ovat kasvaneet, minkä vuoksi palloiluhallien kenttien pitää olla suurempia kuin aiemmin. Koulujen liikuntasalit ovat usein liian pieniä sisäjoukkuepelien harjoitusryhmille, joissa voi nuorimmassa ikäluokissa olla jopa 30 harrastajaa. Jotta tämän kokoinen ryhmä mahtuu juoksemaan, hyppimään, heittämään ja laukomaan, tarvitaan enemmän tilaa kuin suuressa osassa koulujen liikuntasaleja ja palloiluhalleja on tarjolla. Sisäjoukkuepelit ovat lajeja, joiden pelaaminen on helppoa aloittaa nuorena. Lajeille onkin erittäin tärkeää, että yksikään juniori ei lopeta harrastusta sen takia, että harjoitusvuoroja ei ole tarjolla sopivista halleista.

Peliolosuhteiden koon lisäksi monien palloiluhallien heikkoutena on heikko muunneltavuus. Malliesimerkki hyvästä ja mo-

nipuolisesta harrastekäyttöön suunnitellusta palloiluhallista on Pälkäneen Kostia Areena. Hallissa on kaksi palloilusalia, joista toinen on tarkoitettu mm. salibandyn ja futsalin tarpeisiin ja toinen koripallon ja lentopallon tarpeisiin.

Erilliset palloilusalit ovat tarpeen, sillä sisäjoukkuepelejä pelataan erilaisilla alustoilla. Salibandyn suositaan synteettisiä lattiamateriaaleja, kun taas koripallon säännötkin edellyttävät, että lajia pelataan parketilla. Monien palloiluhallien lattia-alustat ovat vaihdettavissa kohtuullisella työllä eri lajien tarpeisiin, mutta kahden salin ratkaisu lisää palloiluhallien käytettävyyttä. Kahden salin ratkaisun suurin hyöty on, että se antaa useammalle lajille mahdollisuuden kukoistaa paikkakunnalla. Se myös tekee paljon tilaa vaativien junioriturnausten järjestämisestä helpompaa.

3.2.2. Muut kehityskohdat: pukuhuoneet, katsomot, myyntitilat ja esteettömyys

Palloiluhalleissa on peliolosuhteiden ohella muitakin tyypillisiä puutteita, jotka rajoittavat hallien käytettävyyttä niin harraste- ja nuorisoliikunnassa kuin pääsarjatasollakin. Seuraavassa käydään läpi muutamia keskeisimpiä kehityskohtia.

Pukuhuoneet

Monissa palloiluhalleissa ongelmana on myös pukuhuoneiden liian vähäinen määrä sekä pukuhuoneiden liian pieni koko. Harrastetasolla pukuhuoneiden liian pieni määrä hankaloittaa monilla paikkakunnilla esimerkiksi turnausten järjestämistä.

On yleistä, että sisäjoukkuepelien juniorisarjojen ottelut pelataan usein viikonloppuisin järjestettävissä turnauksissa, joihin osallistuu tyypillisesti 6-10 joukkuetta. Ideaalitulanteessa harrastetason palloiluhallissa olisi vähintään seitsemän pukuhuonetta, joista yksi on tuomareiden käytössä. Usein tarvitaan myös tila antidopingille.

Pukuhuoneiden pitää olla myös riittävän suuria, jotta koko joukkue varusteineen ja hierontapöytineen sekä valmennus- ja huoltojoukkoineen mahtuu paikalle yhtä aikaa. Joukkueiden suuri pelaajamäärä edellyttää myös riittävän suurien suihku- ja wc-tiloja.

Katsomot

Katsomoiden riittämättömyys rajoittaa myös pääsarjatasolla pelaavien seurojen kehitystä. Lajien ammattimaistuminen edellyttää sellaisia katsojakeskiarvoja, joihin koulujen liikuntasalien katsojakapasiteetti ei riitä. Ideaalitulanteessa 2020-luvulla rakennetta-

vat pääsarjatason palloiluhallit ovat areenoita, joissa on katsomot kentän jokaisella neljällä sivulla katsojakapasiteetin ollessa 3000 paikkaa.

Katsojakapasiteettitavoite on erittäin kunnianhimoinen, mutta lajien ammattimaistumiskehityksen kannalta välttämätön. Korkea katsojakapasiteetti on yksi edellytys kansainvälisten seura- ja maajoukkueotteluiden järjestämiselle. Suuri osa kuntavaikuttajista onkin sitä mieltä, että heidän kunnassaan pitäisi olla edellytykset sisäjoukkuepelien kansainvälisten seura- tai maajoukkueotteluiden järjestämiseen. Tätä mieltä ovat erityisesti keskisuurista ja suurista kaupungeista tulevat vaikuttajat (kuvio 7).

Monet nykyisten palloiluhallien katsomot eivät ole pelaajien ja katsojien turvallisuuden kannalta optimaalisia. Sisäjoukkuepelien pelinopeudet ovat kasvaneet sellaiselle tasolle, että kenttää ympäröivän suojaluonnon pitäisi olla vähintään 2,5 metriä pitkä. Merkittävä puute monissa nykyisissä pääsarjatason halleissa on myös se, että monien areenoiden katsomoihin kuljetaan kenttätasolta. Jos katsomot täytettäisiin ylhäältä alas, pelaajat ja katsojat eivät joutuisi kosketuksiin pelialueella missään vaiheessa, mikä ehkäisisi erilaisten vaaratilanteiden syntymistä.

Myyntitilat

Pääsarjatason seurojen tulojen hankinta on lipputulosten lisäksi riippuvainen myös muista ottelupäivän tuloista. Seuroilla pitäisi olla mahdollisuus tehdä myyntiä halleilla.

Tällä hetkellä erilaiset myyntitilat, kuten kahvila- ja ravintolapalvelut ovat liikuntapaikoilla yksityisten toimijoiden yksinoikeus, jolloin ottelutapahtuman järjestävä seura saattaa jäädä kokonaan ilman myyntituloja. Kuten maailman parhaan salibandyareenan, Uppsalan IFU Arenan, toimitusjohtaja Tomas Grönberg kertoo, kattava ravintolatoiminta on hyvin merkittävässä roolissa seurojen ja hallin tulojen muodostuksessa:

”Katsojille pitää tarjota kunnon elämys, hyvät katsomot ja ravintolapalvelut. Kilpailu katsojista on kuitenkin niin kovaa. IFU Arenankin ravintola oli alun perin rakennettu vain hodarikokuksi. Nyt meillä on kunnon ravintola, ja sillä ne rahat ansaitaan.”

Esteettömyys

ESTE-hankkeen kyselyn mukaan tyypillisimmät puutteet sisäliikuntatilojen esteettömyydessä ovat sisäilma, liikkumisen esteet sisäänkäynnillä sekä puutteellinen opastus⁽¹⁷⁾. Myös esteettömien

autopaikkojen, wc-tilojen sekä puku- ja pesuhuoneiden puutteet nousivat esiin yleisinä toimimisen esteinä.

Esteettömyysongelmat korostuvat erityisesti vanhemmissa palloiluhalleissa, joiden rakentamisen aikaan esteettömyyttä koskevat rakennusmääräykset ja asenteet olivat nykyistä heikommalla tasolla. Asenteissa on edelleenkin parantamisen varaa, sillä Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirjan mukaan esteettömyysmääräysten puutteellinen noudattaminen on edelleen yleisimpiä huomauttamisperusteita liikuntapaikkarakentamisen hankeavustuksissa⁽¹⁸⁾.

Esteettömyyteen tuleekin kiinnittää huomiota palloiluhallien kaikkien palveluiden suunnittelussa peliolosuhteista aina katsomoihin ja ravintolapalveluihin. Yhdenkin yksityiskohdan, esimerkiksi liikkumisesteettömän pysäköintipaikan toteuttamatta jättäminen saattaa estää osallistumisen liikuntaan ja urheiluun pelaajana, toimitsijana tai katsojana.

3.3. Uusi olosuhdeasiantuntijaryhmä tukee palloiluhallihankkeiden suunnittelua

Onnistuneen palloiluhallin rakennus- tai korjausprojektin edellytys on laatuun panostaminen suunnittelu- ja toteutusvaiheessa. Avainasemassa ovat onnistunut suunnittelijan valinta sekä hyvä yhteistyö kuntien ja lajitoimijoiden välillä.

On kaikin puolin – myös taloudellisesti – kannattavaa panostaa laadukkaaseen suunnitteluun ja sen jälkeen pysyä suunnitelmasa. Jälkikäteen suoritettavat korjaustyöt voivat olla työläitä ja usein myös hyvin kalliita. Tyypillisesti palloiluhalleja toteutettaessa jonkin lajin tarpeet jätetään huomioimatta. Esimerkiksi Uppsalan

IFU Arenan pääsalin ovia jouduttiin laajentamaan jälkikäteen, sillä ne olivat alun perin liian pienet koritelineiden siirtämiseen. On olemassa myös tapauksia, joissa rakentamisvaiheessa on tinnitty esteettömyyttä edistävistä ratkaisuista alkuperäisistä suunnitelmista poiketen⁽¹⁹⁾.

Yhteistyö laji-ihmisten kanssa on avainasemassa siinä, että palloiluhallien rakennus- tai korjausprojektit onnistuvat. Käyttäjien mukaan ottaminen jo rakennusprojektin esisuunnitteluvaiheesta alkaen on yksi tapa varmistaa, että hallista tulee tarpeisiin sopiva. Viranhaltijoilla on paljon hyvää ammattitaitoa, mutta kaikki asiantuntemus kannattaa hyödyntää heti projektin alusta alkaen, jotta lopputulos on paras mahdollinen.

Palloiluhalliprojektit vaativat niitä suunnittelevilta tahoilta työtä, aikaa ja asiantuntijuutta. Sisäjoukkuepelien lajiliitot haluavat tukea kuntavaikuttajia sekä paikallistasolla toimivia laji-ihmisiä entistä enemmän palloiluhalliprojektien suunnittelussa. Lajiliitot ovatkin perustaneet olosuhdeavun tueksi olosuhdeasiantuntijaryhmän, jonka asiantuntemus on palloiluhalleja suunnittelevien tahojen käytössä.

Olosuhdeasiantuntijaryhmän yhteyshenkilöinä toimivat seuraavat sisäjoukkuepelien lajiliittojen edustajat:

Koripalloliitto | Tom Westerholm
tom.westerholm@basket.fi, 044-567 4426

Käsipalloliitto | Päivi Mitrinen
paivi.mitrinen@finnhandball.net, 050 555 7384

Lentopalloliitto | Jari Lankinen
jari.lankinen@lentopalloliitto.fi, 040 131 2454

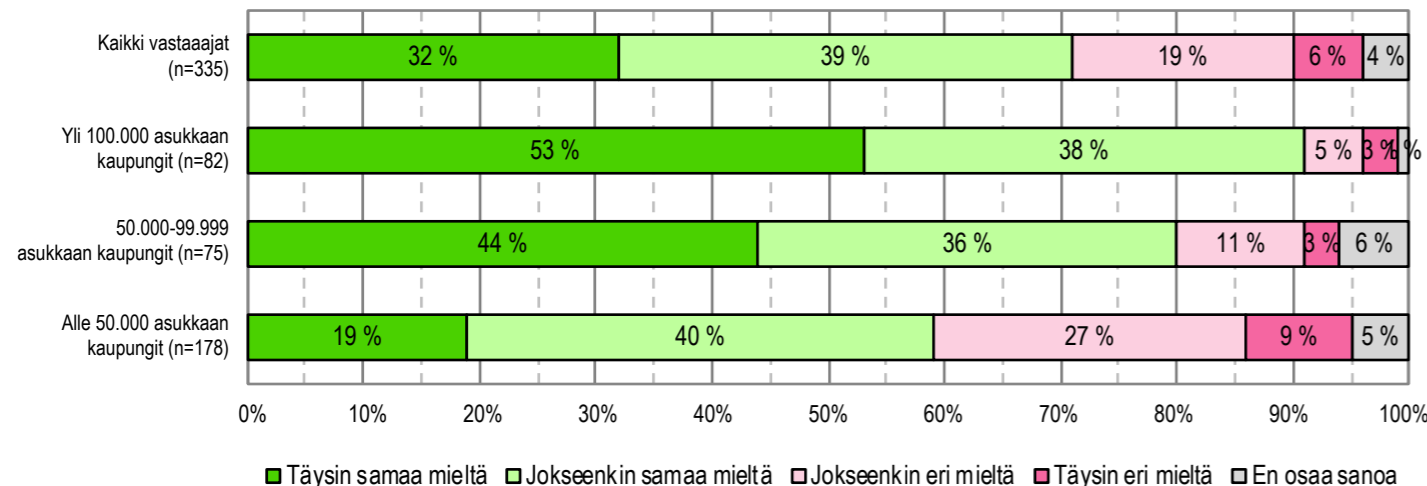
Palloliitto | Tero Auvinen
tero.auvinen@palloliitto.fi, 040 823 5243

Salibandyliitto | Jari Kinnunen
jari.kinnunen@salibandy.fi, 0400 529 000

Seuraavassa luvussa esitellään sisäjoukkuepelien lajiliittojen yhdessä luonnostelemat hallikonseptit pääsarjatason palloiluhallille sekä harraste- ja nuorisoliikunnan edellytykset täyttävälle palloiluhallille. Hallikonseptien toivotaan helpottavan palloiluhalleja suunnittelevia toimijoita tuomalla selkeästi esiin sisäjoukkuepelien kannalta sopivat olosuhteet.

KUVIO 7

Mitä mieltä olet seuraavasta väitteestä? ”Kunnassani pitää olla edellytykset järjestää sisäjoukkuepelien kansainvälisiä otteluita seura- tai maajoukkueetasolla.”

Kommenttipuheenvuoro:

Tomas Grönberg

UPPSALAN IFU ARENAN TOIMITUSJOHTAJA

Voisitko kertoa IFU Arenan olosuhteista? Mitkä asiat tekevät arenasta erinomaisen salibandyyn pelaamiseen korkeimmalla tasolla?

IFU on ainutlaatuinen urheiluhalli koko maailman mittakaavassa, salibandyille varmasti paras mahdollinen. Areenalla on neljä harjoitteluareenaa, jotka ovat toisiinsa yhteydessä. Niihin kuhunkin mahtuu 500 katsojaa. Harjoitteluareenojen yhteydessä olevalle pääareenalle mahtuu 3000 katsojaa.

IFU Arenan arkkitehtuuri on hyvin uniikki monine tasoinen, ja mikä merkillepantavinta, areenalla ei ole perinteisiä käytäviä, vaan enemmänkin avointa tilaa. Lopputuloksena on sekä pelaajille että käyttäjille viihtyisä tila, joka ei tunnu liian meluisalta eikä liian kuumalta.

Areenalla voi olla jopa 7000 ihmistä samaan aikaan, eikä se tunnu liian paljolta. Pinnoissa käytetty puumateriaali tekee areenan tunnelmasta lämpimän. Mielestäni parasta areenassa on puurakentaminen, tilan avoimuus, tilan akustiikka, jonka ansiosta areena soveltuu mainiosti myös konsertteihin, sekä se että areena on nuorille urheilijoille inspiroiva ympäristö.

Miten halli on muunneltavissa eri lajien tarpeisiin?

Halli on nykyisellään toimiva ja helposti muunneltavissa kaikkien sisäpallolajien tarpeisiin. Esimerkiksi puulattia asennetaan päivittäin paikalleen ja puretaan tarpeen mukaan. Hallia suunniteltaessa otettiin kuitenkin huomioon lähinnä yleisurheilun ja salibandyyn tarpeet, sillä nämä lajiliitot vastasivat yhdessä hallin rakennuttamisesta ja suunnittelusta.

Suunnittelussa ei otettu huomioon mm. konserttien tarvitsemaa korkeutta tai muiden sisäpallolajien erityistarpeita. Pieniä mukautuksia jouduttiin siis tekemään jälkikäteen, jotta kaikkien

lajien tarpeet saatiin täytettyä. Paljon helpompaa olisi, jos kaikki nämä asiat otettaisiin huomioon etukäteen jo suunnitteluvaiheessa! Tällöin säästytään niiltä lisäkuluilta, joita jälkeenpäin tehdyt muutostyöt aiheuttavat.

Hallia käyttää monta seuraa. Riittääkö hallista kaikille? Myös harrastajille, jotka eivät pelaa tavoitteellisesti huipputasolla?

Kyllä! Siellä pelaavat sekä huippuammattilaiset että nuoret harrastelijat. Vuodessa areenalla on 70 pääsarjatason ottelua. Viikonloppuisin voi olla 30-50 peliä tuomareineen, nuoria ja muitakin. Uskon, että areenan myötä salibandyharrastajamäärät ovat kasvaneet. Vielä dramaattisempi muutos harrastajamäärässä on tapahtunut yleisurheilun puolella: heidän jäsenmääränsä on hallin rakentamisen jälkeen kasvanut vuodessa yli nelinkertaiseksi.

Sisäjoukkuepelien suomalaiset lajiliitot suunnittelevat konseptia, jossa määritellään kriteerit, jotka pääsarjatason palloiluhallin tulee täyttää. Mitä mieltä olet suomalaisten lajiliittojen ideasta?

Fantastinen idea! Varsinkin, jos toiveena on yhdistää eri urheilulajeja samalle areenalle. Monet sisäjoukkuepelien lajiliitot Ruotsissa jakavat halleja keskenään. Loppujen lopuksi lajiliittojen on joko tehtävä kompromisseja, tai sitten eri lajien tarpeet on otettava huomioon jo hallien suunnittelu- ja rakentamisvaiheessa. Mielestäni on tärkeää pohtia myös talouspuolta. Mitä enemmän lajeja on mukana, sitä enemmän syntyy tuloja. Totuus on, että yhden lajin varassa ollessa tulot jäävät pieniksi ja pian menetät koko areenan.

Kommenttipuheenvuoro:

Petri Ketola

PÄLKÄNEEN KUNNAN LIIKUNTASIHTEERI

Pälkäneen Kostia Arena palkittiin vuoden liikuntapaikkana 2019. Mikä tekee Kostia Arenasta erinomaisen liikuntapaikan?

Kostia Areenan saaleissa on erinomaiset ja nykyaikaiset puutteet erityisesti eri palloilulajien harrastamiselle. Onnistunut lopputulos on monen tekijän summa: suunnittelussa on huomioitu esimerkiksi pukuhuoneiden riittävä määrä turnausten näkökulmasta sekä pelikenttien riittävät suoja-alueet. Palloilulajien vaatimukset on pystytty täyttämään esteettömyydestä tinkimättä. Hankkeen pääarkkitehdilla oli vankkaa kokemusta liikuntapaikkojen suunnittelusta, mikä vaikutti merkittävästi onnistuneeseen lopputulokseen.

Areenassa on kaksi erillistä salia päälajeille: toisessa pelataan salibandya, toisessa puolestaan koripalloa ja lentopalloa. Näin olemme pystyneet sovittamaan yhteen eri päälajien tarpeet lattiapintojen osalta.

Hallissa on huomioitu hyvin monien eri lajien tarpeet. Miten eri lajien tarpeet kartoitettiin ja huomioitiin hallin suunnitteluvaiheessa?

Pyrimme kuulemaan käyttäjiä ja kuntalaisia mahdollisimman paljon koko suunnitteluprosessin ajan. Järjestimme julkisia tilaisuuksia, joissa kuntalaiset pääsivät ottamaan kantaa hallin suunnitelmiin ja piirustuksiin. Käyttäjät painottivat kuulemisissa erityisesti lattapinnan materiaalivalintoja ja pukuhuoneiden määrää.

Kuten aiemmin mainitsinkin, pystyimme huomioimaan nämä tekijät hyvin Areenan suunnittelussa. Panostimme suunnitteluvaiheeseen merkittävästi, sillä kyseessä on Pälkäneen kokoisessa kunnassa valtavan suuri hanke. Lopputuloksen haluttiin palvelevan mahdollisimman hyvin eri käyttäjäryhmiä. Näin jälkikäteen voidaan sanoa, että hankkeessa on yhdistetty onnistuneesti sekä koulujen, urheiluseurojen että kuntalaisten tarpeet.

Mistä syystä halli rakennettiin?

Keskustelu palloiluhallin rakentamisesta oli elänyt täällä jo pitkään, 1980-luvun loppupuolelta alkaen. Pitkään oli ollut selvää, että lajien kasvu tulee vaatimaan lisää tilaa. Vuonna 2014 asia nytkähti lopulta eteenpäin, ja ratkaisu palloiluhallin rakentamisesta syntyi. Meillä oli vahvoja päättäjiä ja yhteinen tahtotila, jotka veivät asiaa eteenpäin.

Oliko halli Pälkäneen kunnan kannalta hyvä investointi?

Nyt kun halli on valmis, se nähdään investointina, joka kannatti tehdä. Investointi oli suuri ja lainoja maksetaan pitkään, mutta halli maksaa itseään koko ajan takaisin. Hanke on onnistunut yli odotusten, ja olemme saaneet siitä tunnustusta. Keskeisellä paikalla, vilkkaan tien varressa sijaitseva erinomainen halli on lisännyt kunnan vetovoimaa, ja se on mielestäni hyvää mainosta kunnalle. Pälkäneen kunnassa halli on kasvattanut asukastytyväisyyttä, ja siitä ollaan kuntalaisten keskuudessa ylpeitä.

Hallia voi pitää hyvänä investointina myös siitä näkökulmasta, että se on lisännyt koululaisten ja laajemminkin kuntalaisten liikkumismahdollisuuksia. Meidän johtoajatuksenamme on ollut, että sijoittaminen lasten liikkumiseen on edullisempaa kuin liikkumattomuudesta aiheutuvien kustannusten maksaminen myöhemmin.

Mitä vinkkejä antaisit liikuntahallia suunnitteleville kunnille?

On hyvä ottaa käyttäjät jo esisuunnitteluun vahvasti mukaan, jotta heidän tarpeensa voidaan ottaa huomioon. Kaikki viisaus ei asu liikuntatoimen ja teknisen toimen viranhaltijoissa, vaan näin suuren liikuntalaitoksen rakentamisessa kannattaa aidosti kuulla myös muita näkemyksiä ja käydä tutustumassa muihin vastaaviin hankkeisiin. Käyttäjät tietävät kuitenkin parhaiten, mitä halliin tarvitaan. Hallia ei myöskään kannata rakentaa kiireellä, vaan laadukkaaseen suunnitteluun kannattaa satsata. Hintaa on toki tärkeä, mutta sen ei kannata antaa mennä laadun edelle.

Kommenttipuheenvuoro:

Wolfgang Brenscheidt

SAKSAN KORIPALLOLIITON PÄÄSIHTEERI

Mikä oli käännekohta koripallon olosuhteiden parantumisessa Saksassa?

Selitys on yksinkertainen. Loimme 20 vuotta sitten standardit kahdella korkeimmalla sarjatasolla pelaaville koripalloseuroille. Jokaisen seuran, joka halusi pelata sarjassa, piti täyttää tietyt kriteerit saadakseen lisenssin sarjaan.

Asetimme standardit esimerkiksi areenoille sekä harjoitteleluolosuhteille. Syynä tähän oli se, että saksalaisen koripallon kehittyminen vaati ammattilaitason areenoiden rakentamista. Aluksi vaatimukset olivat pienempiä, mutta olemme nostaneet niitä vuosien mittaan.

Millaisia standardit olivat?

Esimerkiksi jos seuran kotihallissa ei ollut parketilattia tai riittävää VIP-katsomonosaa, seura ei saanut lisenssiä pääsarjatasolle. Aluksi pääsarjatason hallien minimikapasiteetti oli 1500 katsojapaikkaa, kun tällä hetkellä se on 3500. Seurat tekevät kotikaupunkiansa kanssa yhteistyötä täyttääkseen standardit. Hallistandardien lisäksi meillä vaatimukset esimerkiksi seurojen minimibudjetille sekä valmennus- ja muun taustahenkilöstön määrälle. Nämä vaatimukset ja standardit tukevat toisiaan ja ovat olleet erittäin hyödyllisiä saksalaiselle koripallopelle.

Millaista hyötyä standardeista on ollut?

Ne ovat kehittäneet saksalaista koripalloa merkittävästi ja laji on nykyisin erittäin suosittu. Kahdella ylimmällä sarjatasolla pelaavien seurojen budjetit ovat kasvaneet merkittävästi, lipputulot ovat kasvaneet ja koripallovalmentajia on paljon entistä enemmän. Koripalloseurat ovat ymmärtäneet, että yhteistyökumppanit ja sponsorit arvostavat suuresti hyviä olosuhteita. Tällä hetkellä Saksaan ollaankin rakentamassa kolmea uutta koripalloareenaa.

Seurojen taloustilanne on myös parantunut. Huippukoripallo on viihdebisnestä. Jos seurat voivat tarjota huipputasoisien ottelu-

tapahtuman koko illaksi, paikalle tulee myös enemmän ihmisiä, minkä seurauksena tulee myös enemmän tuloja.

Mitä seurat ja kaupungit ajattelevat standardeista?

Kaupungit protestoivat joskus, jos nostamme hallistandardin vaatimustasoa liian nopeasti. Ensireaktio ei siis aina ole myönteinen, mutta toisaalta olemme saaneet paljon myönteistä palautetta, kun muutokset on tehty. Paremmat koripalloareenat ovat hyödyttäneet myös muita urheilulajeja paikkakunnilla ja niissä voidaan järjestää myös konsertteja ja muita tapahtumia.

Seurat suhtautuivat standardeihin alun alkaen erittäin kielteisesti, sillä aiemmin ei ollut minkäänlaisia vaatimuksia. Nyt tilanne on kuitenkin toinen ja seuratkin pitävät standardeja hyödyllisinä, sillä ne ovat huomanneet, miten myönteisesti ne ovat vaikuttaneet seurojen kehitykseen. Joidenkin seurojen budjetit ovat nousseet 2,5 miljoonasta eurosta 7,5 miljoonaan euroon vuosien aikana.

Onko koripalloareenoiden rakentaminen ollut hyvä investointi kaikille osapuolille?

Ehdottomasti. Areenat eivät ole vain koripalloareenoita, vaan myös moderneja viihdeareenoita, joissa järjestetään monenlaisia tapahtumia. Huipputasoiset areenat tuovat urheilutapahtumiin NBA:n tuntua, mikä puolestaan houkuttelee paikalle enemmän ihmisiä. Koulun salissa tai harrastetason hallissa tällainen ei ole mahdollista.

4. Ratkaisuehdotus olosuhdetilanteen parantamiseksi: hallikonseptit harraste- ja nuorisoliikunnalle ja pääsarjatason urheilulle

Sisäjoukkuepelien lajiliitot ovat suunnitelleet yhteistyössä hallikonseptit harraste- ja nuorisoliikunnan tarpeisiin soveltuvalla palloiluhallille sekä pääsarjatason palloiluhallille. Hallikonseptien toivotaan toimivan muistilistana uusien palloiluhallien rakentamista tai vanhojen hallien korjaamista suunnitteleville kunta-vaikuttajille ja muille toimijoille. Kummankin konseptin tarkoi-

tuksena on tuoda selkeästi esiin sisäjoukkuepelien harrastajien tarpeet ja siten auttaa rakennuttajia luomaan mahdollisimman laadukkaat olosuhteet palloiluhallien käyttäjille.

Harraste- ja nuorisoliikunnan hallikonseptissa on painotettu monikäyttöisyyttä: palloiluhallissa pitää olla riittävästi tilaa, jotta eri lajien harrastajille riittää harjoitusvuoroja. Pääsarjatason hallikonseptissa on otettu myös huomioon huippu-urheilun ammattimaistumiskehitykselle tärkeitä asioita, kuten katsomovaatimukset sekä media- ja myyntitilat.

4.1. Sisäjoukkuepelien harraste- ja nuorisoliikunnan edellytykset täyttävä hallikonsepti

Voimassa toistaiseksi.

► Peliolosuhteet

- Kaksi salia, joista toisessa on parkettialusta jousto-ominaisuudella ja toisessa yhdistelmäjoustava (pistejousto+aluejousto) alusta
 - > Käynti halliin yhtenäisestä aulasta
 - > Lattiamateriaalien valinnat tehtävä yhteistyössä käyttäjien kanssa. Suositus: lattiamateriaalit kilpailutettava erikseen.
 - > Kaksi salia mahdollistaa paremmin turnauksen käytön junioreille
- Kenttien vähimmäiskoko: pituus 40 m * leveys 20 m * korkeus 9 m, pelikenttää ympäröivä turva-alue 2,5 m
- Katsomokapasiteetti molemmissa saleissa vähintään 150
- Vähintään 7 lukittavaa pukuhuonetta
 - > Pukuhuoneet wc- ja suihkutiloineen on suunniteltava esteettömiksi ja vammaisurheilijoiden kulku kentälle on oltava esteetön ja mahdollisimman lyhyt

► Muut suositukset:

- Esteettömyys on huomioitava kaikessa
- Kentän ympärillä on oltava riittävä turva-alue ja kentän päätyihin on oltava mahdollista asentaa mustat pallonpysäytysverkot
- Ottelukello ja tulostaulu päätyyn tai vaihtoaluetta ja katsomoa vastapäätä
- Riittävät internet-yhteydet toimitsijoille ja katsojille
- Valaistus: Tasainen led-valaistus, jonka voimakkuus on vähintään 1000 luksia.
 - > Kenttätiloihin ei saa päästä luonnonvaloa
- Kuntosalitilaa 200 m²: vapaapainosali ja yleissali
 - > Kuntosalien palveltava mahdollisimman monipuolisesti laajaa ja eri-ikäistä käyttäjäkuntaa.
- Riittävän tilavat kahvila- tai ravintolatilat, joista on näkymä kentille

- Lämpötila: 18-24 astetta. Hyvä ilmastointi.
- Tilavat ja lämpimät varastotilat, joissa on riittävästi tilaa eri lajien välineille
- Kantavat rakenteet hallin ulkopuolelle, jotta hallissa ei ole näköesteinä tolppia, eikä turvallisuusriskeinä vaarallisia ulokkeita
- Hallin suunnittelussa tulee ottaa huomioon kestävä kehityksen tavoitteet
- Hallia suunniteltaessa tulee olla yhteydessä sisäjoukkuepelien olosuhdeasiantuntijaryhmään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa

4.2. Pääsarjatason ottelutapahtuman edellytykset täyttävä hallikonsepti

Voimassa toistaiseksi.

► Peli- ja harjoitteluolosuhteet

- Ottelupäivän kenttäkoko: pituus 40 m * leveys 20 m * korkeus 12,5 m, pelikenttää ympäröivä turva-alue 2,5 m
 - > Kenttäkoko harjoituskäytössä: Katsomoita siirtämällä lattian koko on pystyttävä suurentamaan kokoon 68m*44m, jotta kentälle saadaan kolme harjoituskenttää poikittain
- Lattiaratkaisu: Kaksi erilaista vaihdettavissa olevaa lattiaratkaisua: synteettinen yhdistelmäjoustava (pistejousto+alue jousto) alusta ja parkettialusta jousto-ominaisuudella
 - > Kiinteäksi lattiaratkaisuksi alustamateriaali, jolla on enemmän käyttäjiä hallissa
- Mahdollisuus sijoittaa molemmille pitkille sivuille vaihtoalue molemmille joukkueille, jotta vaihtoalue voidaan asettaa kummalle puolelle tahansa
- Mahdollisuus asettaa toimitsijapöydät kahteen riviin yhteensä kahdeksalle hengelle samalle pitkälle sivulle kuin vaihtoalueet on sijoitettu

- > Kaapelointi toimitsijoiden käyttöön molemmille puolille kenttää, jotta toimitsijat voidaan asettaa kummalle puolelle tahansa

► Tekniikka

- Sisälämpötila: 18-24 astetta
- Valaistus: Tasainen led-valaistus, jonka voimakkuus on 1500-3000 luksia.
 - > Värilämpötila 4000-6000 K, värinotoindeksi 80 Ra ja valaistuksen syöttöjännite 50 tai 60 Hz
 - > Kenttätiloihin ei saa päästä luonnonvaloa
- Tulostaulut:
 - > Videonäytöt hallin molempiin päätyihin
 - > Koko: vähintään 7 m*4,5 m
 - > Näyttöihin sisäjoukkuepelien tarpeisiin sopivat ohjelmistot
- Internet-yhteys: Koko hallin kattava valokuituyhteys, nopeus 300-1000 Mbit/s, langallinen pistoke toimitsijapöydän välittömään läheisyyteen. Koko hallin kattava langaton yhteys kaistoitettu eri käyttäjäryhmien kesken (työntekijät, media, yleisö).
- Hallissa tulee olla äänentoistojärjestelmä, joka on mitoitettu hallin kapasiteetin mukaiseen yleisötilaisuuteen
 - > Rakenteisiin asennettu kaapelointi av-laitteille

► Pukuhuoneet

- Vähintään 7 lukittavaa pukuhuonetta: 4 joukkueille, 2 tuomareille (väh. 20 m2) ja 1 antidopingtila.
 - > Joukkuepukuhuoneet vähintään 25 hengelle
 - > Kaikissa joukkuepukuhuoneissa on oltava vähintään 5 suihkua, 2 wc-istuinta ja hierontapöytä
 - > Pukuhuoneet wc- ja suihkutiloineen on suunniteltava esteettömiksi ja vammaisurheilijoiden kulku kentälle on oltava esteetön ja mahdollisimman lyhyt
- Pukukoppikäytävä vain joukkueen edustajien käytössä. Median ja yleisön pääsy pukukoppikäytävälle tulee voida estää.

► Varastotilat

- Pelialusteille ja kenttävarusteille riittävät lämpimät varastotilat
- Kulun varastotiloihin ja varastosta kentälle tulee olla esteetön

► Katsomotilat

- Numeroidut istuimet 3000 katsojalle
 - > Katsomot kentän neljällä sivulla
 - > Jyrkkä katsomo, jotta edessä istuva ei peitä näkyvyyttä
 - > Katsomoiden alimmaisten rivien on oltava lähellä kenttätasoa. Alimmaisen rivin edessä on oltava kaide.
 - > Kenttätason mainokset eivät saa peittää näkyvyyttä kentälle alimmalta riviltä.
- Katsomopaikat ovat näköesteettömiä – ei kannatinpylväitä
- Pyörätuolipaikkoja tulee olla kaksi 60 istumapaikkaa kohti. Tämän jälkeen aina yksi pyörätuolipaikka lisää kutakin alkavaa 60 istumapaikkaa kohti.
 - > Pyörätuolipaikkoja on sijoitettava tasaisesti eri katsomokategorioihin
 - > Kulku pyörätuolipaikoille on suunniteltava siten, että hallin esteetön sisäänkäynti on lähellä ja pyörätuoli-

paikoille menevät katsojat eivät kulje paikoilleen vastavirtaan suhteessa muihin katsojiin

- Katsomoihin ei saa kulkea kenttätasolta
- Aitioiden rakennuttaminen on suositeltavaa

► Yleisöpalvelutilat

- Jokaisesta katsomonosasta on oltava mahdollisuus päästä yleisöpalvelutiloihin – esimerkiksi myyntitiloihin ja saniteettitiloihin
- Mahdollisuudet useammalle kotijoukkueen organisoimalle myyntipisteelle
 - > Ei yksinoikeussopimuksia
- Riittävä määrä saniteettitiloja hallin kapasiteetin mukaiseen yleisötilaisuuteen
- Riittävä määrä vesipisteitä yleisön käyttöön

► Mediatilat

- Kirjoittavalle toimittajalle on löydettävä katsomosta istumapaikka, pöytä ja sähköpistoke ja internet-yhteys
- 250 m² yhdisteltäviä monikäyttötiloja, jotka toimivat media-, kokous- ja vip-tiloina
 - > Tilat voivat toimia kirjoittavan median työskentelytiloina ottelun aikana ja sen jälkeen ja niissä voidaan myös järjestää lehdistötilaisuuksia
- Kiinteä TV-kuvaustasanne pääkatsomon vastakkaiselle puolelle ja tekniset valmiudet molemmille puolille kenttää
- Valokuvaajille omat työskentelytilat kentän laidalta turva-alueen ulkopuolelta
- Mixed zone -tila, jossa medialla on mahdollisuus haastatella pelaajia ottelun jälkeen
 - > Mixed zone paikkaan, jonne pelaajat pääsevät helposti ja turvallisesti olematta kosketuksissa yleisön kanssa, mutta ei kuitenkaan pukuhuonekäytävälle
- Selostustilat samalle puolelle kenttää pääkameran kanssa
- TV-tuotannon autoille pysäköintipaikka, josta on kaapelointi kuvauspisteelle, jossa on pistorasiat valmiiksi seinässä
- Sähköä riittävästi TV-tuotantoja ja LED-mainospintoja varten
- TV-tuotannosta suositellaan suunnitteluvaiheessa olemaan yhteydessä alan asiantuntijoihin

► Oheisharjoittelutilat

- Hyvän pääsarjataso hallin yhteyteen kuuluu harjoitushalli, jonka varustukseen kuuluvat mm. monitoimitilat ja kuntosali

► Turvallisuus ja esteettömyys

- Esteettömyys on huomioitava kaikessa
- Kentän ympärillä on oltava riittävä turva-alue ja kentän päätyihin on oltava mahdollista asentaa mustat pallon-pysäytysverkot
- Pelaajat eivät saa joutua ottelutapahtuman aikana kosketuksiin yleisön kanssa missään vaiheessa
- Hätäuloskäyntien tulee olla esteettömiä
- Vierasjoukkueen kannattajille tulee olla mahdollisuus osoittaa erillinen katsomonosa

► Saavutettavuus

- Riittävä määrä pysäköintitilaa suhteessa hallin kapasiteetin mukaiseen yleisötilaisuuteen
- Joukkueille, erotuomareille ja toimitsijoille oltava pysäköinti tila riittävän lähellä hallia

► Muut suositukset

- Hallin suunnittelussa tulee ottaa huomioon kestävä kehityksen tavoitteet
- Mahdollisuus mainoksista vapaaseen hallin käyttöön
- Hallia suunniteltaessa tulisi olla yhteydessä sisäjoukkue-pelien olosuhdeasiantuntijaryhmään mahdollisimman varhaisessa vaiheessa

LÄHDELUETTELO

(1) Lajiliittojen tilastot. Rekisteröidyt harrastajat lajeittain: futsal 26 000, koripallo n. 20 000, käsipallo 4500, lentopallo 11 500, salibandy 66 000

(2) Kokko, Martin, Mehtälä, Ng.& Villberg (2018, 15): Itsearvioitu liikunta-aktiivisuus, ruutu-aika ja sosiaalinen media sekä liikkumisen seuranta-laitteet ja -sovellukset. Teoksessa Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2018. Toim. Kokko & Martin.

(3) Husu, Jussila, Tokola, Vähä-Ypyä & Vasankari (2018, 34): Objektiiivisesti mitatun liikkumisen, paikallaanolon ja unenmäärä. Teoksessa Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2018. Toim. Kokko & Martin.

(4) Vasankari & Kolu toim. (2018): Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnalliset kustannukset. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 31/2018.

(5) Henrik Dettmannin kolumni: Miksi vaalikoneet sivuuttavat täysin miljardien eurojen liikuntapommin? Yle Urheilu. URL: <https://yle.fi/urheilu/3-10716370>

(6) Koski & Mäenpää (2016, 49): Suomalaiset liikunta- ja urheiluseurat muutoksessa 1986–2016

(7) Blomqvist, Mononen, Koski & Kokko (2018, 50): Urheilu ja seuraraharastaminen. Teoksessa Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2018. Toim. Kokko & Martin.

(8) Salibandyliton tilastot

(9) Lämsä, Mäenpää, Nieminen & Norra (2016, 6): Liikunta- ja urheiluseurojen olosuhdetilanne. Kysely maakuntien keskuskaupunkien seuroille. URL: <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2019/05/52af0cf1-liikunta-ja-urheiluseurojen-olosuhdetilanne-selvitysraportti-2017.pdf>

(10) Valtion liikuntaneuvosto (2014, 33): Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2014:4.

(11) Ehrlén & Norra (2013): Salon liikuntaolosuhteiden nykytila ja kehittämisehdotukset - tausta-aineistoa kaupunkitasoiselle liikuntapaikkasuunnitelmalle. Salon kaupunki ja Valo ry.

(12) Lämsä, Nieminen & Norra (2017): Urheilun olosuhdetilanne lajiliittojen näkökulmasta. Kysely Valon ja Olympiakomitean jäsenjärjestöille. URL: <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2019/05/68af8bf4-urheilun-olosuhdetilanne-lajiliittojen-nakokulmasta-loppuraportti.pdf>

(13) Lämsä, Mäenpää, Nieminen & Norra (2016): Liikunta- ja urheiluseurojen olosuhdetilanne. Kysely maakuntien keskuskaupunkien seuroille. URL: <https://www.olympiakomitea.fi/uploads/2019/05/52af0cf1-liikunta-ja-urheiluseurojen-olosuhdetilanne-selvitysraportti-2017.pdf>

(14) Valtion liikuntaneuvosto (2014, 26): Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2014:4.

(15) Kysymyksessä oli seuraavanlainen johdantoteksti: Sisäjoukkuepelien lajiliitot tavoittelevat Suomeen seuraavanlaista hallirakennetta:
- Maassa on 2-3 kansainväliset maaottelustandardit täyttävää palloiluhallia
- Kaikilla pääsarjataso joukkueiden paikkakunnilla on vähintään yksi pääsarjataso ottelutapahtumien vaatimukset täyttävä halli. Katsomokapasiteetti minimissään 3000 paikkaa.
- Jokaisessa kunnassa on sisäjoukkuepelien harraste- ja nuorisoliikunnan edellytykset täyttävä halli

(16) Valtion liikuntaneuvosto (2014, 25): Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2014:4.

(17) Kilpelä (2010): Este-hanke 2010 – Este-kyselyn yhteenveto. Kynnys ry & Suomen Vammaisurheilu ja -liikunta VAU ry.

(18 ja 19) Valtion liikuntaneuvosto (2014, 33): Liikuntapaikkarakentamisen suunta-asiakirja. Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2014:4.

”Kunnassamme ei ole palloilu- tai liikuntahallia. Sisäjoukkuepelejä voi harrastaa ainoastaan koulujen liikuntasaleissa.”

”Paremmat olosuhteet antaisivat meille mahdollisuuden houkutella lisää harrastajia lajin pariin ja kehittää huippupelaajia myös kansainvälisille kentille.”

**SUOMEN
KORIPALLOLIITTO**

**SUOMEN
LENTOPALLOLIITTO RY**

SALIBANDY
Love the way you play.

Opetus- ja kulttuuriministeriö